

2. Іваненко В.С. Інструментальні методи конкурентного аналізу підприємств аграрного профілю // Проблеми та перспективи розвитку економіки України: погляд молоді : матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Черкаси, 20 квітня 2022 р. Черкаси : ЧДБК, 2022. С. 167-170. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11430>.

3. Курепін В. М. Роль штучного інтелекту в управлінні персоналом та професійними ризиками на підприємствах // Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Мукачево, 6-7 квітня 2022 р. Мукачево : МДУ, 2022. С. 118-120. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11483>.

4. Курепін В. М., Іваненко В. С. Механізм управління екологічною безпекою об'єктами господарювання на засадах маркетингу // Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: національні, глобалізаційні, євроінтеграційні аспекти : матеріали IV міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Миколаїв, 20-21 листопада 2019р. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – С. 169 – 172. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6411>

УДК 635.652

ЗНАЧЕННЯ СОРТУ КВАСОЛІ ПРИ ВИРОЩУВАННІ

Цибрій – Сівак Н.В., аспірант,
Бахмат М.І., докт. с.г.наук

Подільський державний аграрно-технічний університет

Основним завданням агропромислового комплексу – є надійне забезпечення населення харчовими продуктами. Для того, щоб інтенсифікувати виробництво високобілкових культур необхідно впроваджувати нові технології, за яких головним завданням вирощування культури залишається врожайність, а величина її повинна бути економічно виправданою і економічно підтвердженою. Підвищити ефективність можливо за рахунок впровадження високоврожайних адаптованих сортів та вдосконалення технології їх вирощування. Особливостями створення екологічно пластичних сортів квасолі є підвищена адаптація до впливу нерегульованих екстремальних факторів навколишнього середовища: посухи, нестачі тепла і вологи в період вегетації, епіфітотії тощо. Також сорти квасолі звичайної повинні бути особливо чутливими до регульованих антропогенних факторів довкілля: удобрення, зрошення, застосування хімічних препаратів.

Серед всіх елементів технології вирощування на частку сорту в рослинництві припадає від 25% до 50%, а в екстремальних погодних умовах (посухи, епіфітотії, хвороб) сорту належить вирішальне значення. Встановлено, що лише за сприятливих ґрунтово-кліматичних умов зони вирощування та біологічних особливостей сорту можлива значна реалізація генетичного потенціалу рослин квасолі. Стабільність урожайності квасолі лише на 19-30% належить генетичному фактору. Значна ж зміна урожайності квасолі звичайної обумовлена впливом агроекологічних умов, зокрема кількістю опадів та температурним режимом у період вегетації рослин та їх змінами впродовж росту і розвитку.

Встановлено, що найбільша кількість накопичення продуктів фотосинтезу у квасолі припадає на репродуктивний період, на що впливає ширина міжрядь і площа живлення рослин, які мають бути такими, щоб рослини повністю закривали ґрунтову поверхню до початку цвітіння. Способи сівби залежатимуть від географічного положення (Південь-Північ, Схід-Захід), скоростиглості сорту квасолі, наявності посівної і збиральної техніки, вологозабезпеченості і родючості ґрунту, здатності рослин до гілкування, форми куща та висоти рослин. Сорти квасолі звичайної, схильні до вилягання, краще ростуть при меншій густоті рослин, а більш стійкі проти вилягання та ті, що не гілкуються, – при більшій густоті.

Для квасолі звичайної характерна висока пластичність до площі живлення рослин, що проявляється в зміні індивідуальної продуктивності, насамперед, різній кількості бобів, насіння, їх маси, висоті прикріплення, величині та якості врожаю. У зв'язку з цим, результатами наших досліджень зазначено, що в посівах квасолі з оптимальною густотою і площею живлення рослин, основна кількість бобів і зерен в них формується на головному стеблі, а в зріджених – на бокових гілках до 30%. Також підтверджено, що негативна дія надмірного загущення призводить до вилягання, передчасного жовтіння і опадання листків, неефективного використання світла, вологи, поживних речовин ґрунту, добрив.

Важливим елементом в технології вирощування є підбір високопродуктивних сортів квасолі звичайної, які були б більш стійкими до несприятливих умов та ефективно використовували наявні запаси продуктивної вологи ґрунту. Крім цього, на суперечність результатів досліджень щодо визначення чутливості різних сортів до способів розміщення рослин на площі і норм висіву пов'язана, перш за все, із значною різноманітністю біологічних особливостей сортів, а також за різних умов їх вирощування.

Для підбору нових сортів, які придатні для механізованого збирання, необхідно звернути увагу на висоту прикріплення нижнього бобу на рослині. Цю ознаку науковці розглядають в поєднанні зі стійкістю рослин проти вилягання та типом форми куща. Дану ознаку визначають вимірюванням висоти прикріплення нижнього бобу та відстанню від поверхні ґрунту до кінчика нижнього бобу. Окрім цього, сорти

повинні відзначатися сильно розвинутою кореневою системою, компактною формою куща та одночасним дозріванням бобів.

Важливими ознаками придатності сорту до механізованого збирання є особливості формування куща, висота прикріплення нижнього бобу та відстань від поверхні ґрунту до його кінчика, дружність досягання, стійкість до вилягання та розтріскування бобів. Нашими дослідженнями встановлено, що сорти придатні до механізованого збирання, повинні мати висоту прикріплення нижнього бобу не менше 15-20 см від поверхні ґрунту.

УДК 338.439(477)

КАРТОПЛЯ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

Антипова Л. К., докт. с.–г. наук, професор

Сибір Т.А., студентка факультету агротехнологій

Миколаївський національний аграрний університет

Шаповалов А. І., начальник відділу прогнозування,
фітосанітарної діагностики та аналізу ризиків

Головне управління Держспродспоживслужби у Миколаївській області

Картоплю відносять до найбільш універсальних продовольчих, технічних і кормових культур. Вона є улюбленою стравою більшої частини населення нашої країни, тому визначення стану картоплярства є важливим питанням сьогодення.

П. Завірюха та ін. [1], посилаючись на літературні джерела, повідомляють, що за даними експертів фонду ООН по народонаселенню [2], упродовж останнього тисячоліття населення світу зросло в 18 разів. Перше подвоєння чисельності людства пройшло за 600 років цього тисячолітнього періоду, друге – за 230 років, а для наступного знадобилося менше 38 років. Варто відзначити, що вже з початку 1975 року «кожний мільярдний приріст населення планети» відмічено через кожні 12 років. Наприклад, у 1975 р. підраховано було 4 млрд осіб, у 1987 – вже 5 млрд, станом на 12.10.1999 – 6 млрд, а 01.10.2011 – зафіксовано 7 млрд осіб. Згідно прогнозів, складених демографами і соціологами фонду ООН з питань народонаселення, у 2050 р. на Землі може проживати до 10 млрд осіб. За розрахунками фахівців, для забезпечення такої чисельності населення планети необхідно упродовж «найближчих 30 років збільшити виробництво продовольства на 60 % порівняно з нинішніми його обсягами» [3]. Сюди відносять і картоплю.

Вчені запевняють що і надалі, завдяки картоплі, матимемо змогу вирішувати проблеми харчування, бо саме цій рослині відведене четверте місце у світовому